

Huishoudens met arbeidsongeschikte gezinsleden op de arbeidsmarkt: over determinanten van huishoudwerkintensiteit

Nys, A., Meeusen L., & Corluy V. (2014). *Determinants of low work intensity in households with disabled family members. Empirical analysis for the EU-15*. No.14/02. CSB Working Paper.

Het doel van dit artikel is om na te gaan in welke mate de lagere tewerkstellingsgraad van arbeidsongeschikten zich effectief vertaald naar het huishoudniveau. Verder wordt er nagegaan of deze correlatie uitsluitend gedreven wordt door de lagere arbeidsmarktparticipatie van arbeidsongeschikte gezinsleden en indien dit niet het geval is, welke andere factoren er dan nog meespelen.

Integratie van arbeidsongeschikten op de arbeidsmarkt is steeds een moeilijke taak gebleken. Ondanks de stijging in de algemene werkgelegenheid in de jaren voor de financiële crisis van 2008, hinkt de werkzaamheidsgraad van arbeidsongeschikten steeds verder achterop.

Sinds het midden van de jaren '90 werd er gehoopt om hieraan tegemoet te komen door de focus van de welvaartstaat op de *Social Investment Strategy* en *Work Related Welfare Reform* te leggen. De redering was dat een stijging in de werkgelegenheid zowel de sociale uitgaven als de socialezekerheids-caseload zou verminderen. Dusdanig zou er meer ruimte worden gecreëerd om het budget te heroriënteren naar een activerend en inclusief beleid dat uiteindelijk de bestrijding van armoede ten goede zou komen (Cantillon, 2011; Cantillon, Sebrechts, &

De Maesschalck, 2012; Cantillon, Van Mechelen, Pintelon, & Van den Heede, 2013; Cantillon & Van Lancker, 2013; Pintelon, Cantillon, Van den Bosch, & Whelan, 2013; Vandenbroucke & Vleminckx, 2011).

Desondanks deze beloftevolle strategie, is een stijgende arbeidsongeschiktheids-caseload een algemene en verontrustende trend gebleven (Meeusen & Nys, 2013).

De negatieve, individuele gevolgen zijn duidelijk. Wat onderzoek echter ook aantoonde is dat er een sterke positieve correlatie bestaat tussen de arbeidsmarktpositie van arbeidsongeschikte individuen en de bijhorende huishoudwerkintensiteit. Zo toonden Elchardus, Cohen en Van Thielen (2003) aan dat de arbeidsmarktpositie van gezinsleden vaak negatief wordt beïnvloed wanneer iemand als gevolg van gezondheidsgerelateerde problemen de arbeidsmarkt verlaat. Een beleid dat vervolgens exclusief focust op arbeid en activering en de zorg-factor niet in rekening brengt, verhoogt het risico op sociale uitsluiting en armoede en dit niet alleen voor het arbeidsongeschikte individu, maar voor het gehele betrokken huishouden (Cantillon & Van Lancker, 2013; Corluy & Vandenbroucke, 2013).

Het kader

Arbeidsongeschikten hebben te maken met tal van belemmeringen die een volwaardige deelname in de samenleving in de weg staan. Een van de belangrijkste hindernissen is zonder twijfel het gebrek aan arbeidsmarktintegratie. De directe en indirecte effecten op de levensstandaard en de kwaliteit van het leven zijn talrijk en sociale en financiële armoede blijven een harde realiteit (World Health Organization, 2011). Deze risico's zijn voorts niet beperkt tot het individu maar zetten zich ook op het huishoudniveau verder.

De arbeidsmarktparticipatie van arbeidsongeschikten is de laatste jaren afgenomen en deze daling vertoont een verontrustende consistentie (OECD, 2003). Wanneer de vergelijking wordt gemaakt met niet-arbeidsongeschikten, wordt de achterstand zeer duidelijk (Meager & Hill, 2005). Een recente analyse van de EU-15 op data van de European Union Survey on Income en Living Conditions (EU-SILC) toont aan dat in 2010 de relatieve werkzaamheidsgraad van niet-arbeidsongeschikten in België en Ierland twee keer zo hoog was als die van arbeidsongeschikten. Frankrijk presteert beter met een verhouding van 1,5:1. Voorts zijn de verschillen tussen landen ook zeer uitgesproken: van de laagste individuele werkzaamheidsgraad in Ierland (25%) tot de hoogste in Frankrijk (47%).

Een exclusieve focus op individuele werkzaamheidsgraden vat echter niet dat beslissingen inzake arbeidsmarktparticipatie vaak binnen een huishoudcontext worden gemaakt. Om deze reden is het van belang een indicator van de werkintensiteit op huishoudniveau vast te stellen. Dit artikel hanteert volgende definitie: indien geen enkel lid in de leeftijdsgroep 18-64 actief is op de arbeidsmarkt, wordt het huishouden als werkloos beschouwd en wordt de huishoudwerkintensiteit gelijk aan nul gesteld (Work Intensity of WI = 0).¹ Deze indicator vertoont een veel lagere cross-nationale variatie: van 23% in Spanje tot 40% in Ierland. Opvallend is dat landen met lage/hoge individuele werkzaamheidsgraden niet per se een vergelijkbaar patroon in termen van lage/hoge huishoudwerkintensiteit vertonen. Ter illustratie: Spanje combineert één van de hoogste individuele werkloosheidsgraden (62%), met een laag relatief aantal werkloze gezinnen (23%) in 2010. De evoluties voor de periode

2005-2010 bevestigen eveneens de soms contrasterende trends (of op zijn minst noemenswaardige verschillen in de omvang van de groei) tussen individuele en huishoudindicatoren.

Deze twee indicatoren tonen aan dat conclusies over de arbeidsmarktparticipatie van arbeidsongeschikten in zeer grote mate afhangen van welke maatstaf in rekening wordt genomen.

Methodologie

Voor de analyses worden data van de EU-SILC, golven 2005-2009, gebruikt. De landen opgenomen in de analyse zijn België en Frankrijk (West-Europa), Spanje en Italië (Zuid-Europa) en het Verenigd Koninkrijk en Ierland (Noord-Europa). Voorts zal dit artikel dezelfde lijn van eerder onderzoek volgen qua definiëring van arbeidsongeschiktheid (Börsch-Supan, Hank, Jürges, & Schröder, 2009; OECD, 2003). De analyse wordt gebaseerd op zelf-gerapporteerde gezondheid en beperkingen met betrekking tot dagelijkse activiteiten. Dit wil zeggen dat de definitie van arbeidsongeschiktheid in onze studie gebaseerd is op subjectieve indicatoren. Met name de vragen over het al dan niet (1) lijden aan een chronische (langdurige) ziekte/aandoening en (2) (sterk) beperkt zijn in dagelijkse activiteiten worden gebruikt.

Onze analyses worden verder beperkt tot huishoudens met ten minste één arbeidsongeschikt en één niet-arbeidsongeschikt gezinslid op actieve leeftijd. Om de cross-nationale vergelijkingen verder te vergemakkelijken, wordt een onderscheid gemaakt tussen zes types huishoudens.²

Eerdere studies hebben reeds aangetoond dat, ongeacht de huishoudstructuur (i.e. de omvang van huishoudens), arbeidsongeschikten een opvallend hoger risico lopen om in werk-arme gezinnen te leven (Corluy & Vandenbroucke, 2012). Uit eigen analyses blijkt dat het aandeel arbeidsongeschikten in werk-arme huishoudens ongeveer gelijk is aan het aandeel in werk-rijke huishoudens (ongeveer 50/50-verdeling). Dit cijfer krijgt pas omkadering wanneer de vergelijking wordt gemaakt met huishoudens zonder arbeidsongeschikte gezinsleden: het aandeel werkloze huishoudens is opmerkelijk lager bij gezinnen waar niemand arbeidsongeschikt is.

Om na te gaan of dit groter aandeel werk-arme huishoudens 1) exclusief wordt veroorzaakt door de lagere individuele arbeidsmarktparticipatie van arbeidsongeschikte gezinsleden of 2) er andere factoren op gezinsniveau meespelen, passen we de methode van Gregg en Wadsworth (2008), Gregg, Scutella en Wadsworth (2010), en Corluy en Vandenbroucke (2012) toe. We berekenen een polarisatie-index die wordt berekend als het verschil tussen enerzijds het geobserveerde aandeel werkloze huishoudens en anderzijds het verwachte aandeel werkloze huishoudens, gegeven een willekeurige verdeling van de individuele werkgelegenheid.

Om deze counterfactual te berekenen, conditioneren we op het al dan niet arbeidsongeschikt zijn: elk gezinslid krijgt een tewerkstellingsgraad toegewezen die overeenkomt met zijn of haar arbeidsongeschiktheidsstatus.³ De counterfactual werkintensiteit is vervolgens het product van de individuele werkloosheidsgraden van alle gezinsleden. De geaggregeerde counterfactual wP_{it}^e wordt berekend als het gewogen gemiddelde van de verschillende types huishoudens.

De polarisatie-index wordt als volgt gedefinieerd:

$$(1) p_{it} = wp_{it} - wP_{it}^e$$

waarbij:

p_{it} = de polarisatie-index van huishoudwerkloosheid in land i in jaar t

wp_{it} = het werkelijke aandeel werkloze huishoudens in land i in jaar t

wP_{it}^e = het verwachte aandeel werkloze huishoudens in land i in jaar t , in de veronderstelling dat jobs willekeurig verspreid zijn over huishoudens, gegeven de omvang van de huishoudens en gegeven de arbeidsongeschiktheidsstatus van alle gezinsleden

Deze index geeft aan of er meer of minder werkloze gezinnen met ten minste één arbeidsongeschikte bestaan (positieve/negatieve score) dan door willekeurige trekking. Zoals vermeld door Corluy en Vandenbroucke (2012), Gregg en Wadsworth (2008), en Gregg, Scutella en Wadsworth (2010) draagt de index geen normatieve betekenis. Positieve scores geven echter wel te kennen dat er hogere maatschappelijke kosten worden veroorzaakt door een hogere uitkeringsafhankelijkheid van werkloze huishoudens.

Empirische bevindingen

Polarisatie-index

In onze sample vinden we over de hele beschouwde periode een hoger aandeel van werkloze gezinnen dan het hypothetisch berekende aandeel. Met andere woorden, we observeren meer werkloze huishoudens dan wat we verwachten met een random verdeling van werkgelegenheid. Hoewel de polarisatie-index in sommige landen gedaald is over de beschouwde periode (West-Europa), vertonen alle landen positieve indices voor de periode 2005-2009.

Verbeteringen in de individuele werkzaamheidsgraden van arbeidsongeschikte en niet-arbeidsongeschikte personen zouden, ceteris

Tabel 1.

Polarisatie-index, 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009	$\Delta 05-09$
België (BE)	9,43	9,89	7,98	9,41	7,86	-1,57
Frankrijk (FR)	6,41	5,79	6,52	0	6,27	-0,15
Spanje (ES)	0,43	2,93	1,78	1,61	5,43	5
Italië (IT)	4,06	3,82	3,14	3,6	4,28	0,21
Ierland (IE)	5,61	3,46	11,97	13,05	10,48	4,87
Verenigd Koninkrijk (UK)	6,5	5,16	8,74	7,57	7,3	0,8

Bron: EU-SILC

paribus, moeten leiden tot minder werkloze huishoudens. Hoe gelijkmatiger deze stijging in individuele werkzaamheidsgraden wordt verdeeld over huishoudens, hoe groter de daling van werkloze huishoudens. Echter, wanneer het aandeel huishoudens met een pooling van arbeidsongeschikten toeneemt, zal er zich, ceteris paribus, een stijging in werkloze huishoudens voordoen. De verandering in polarisatie hangt dus af van (1) hoe (on)gelijk het werk wordt verdeeld over de verschillende huishoudens en van (2) het relatieve aandeel van kleinere of uitsluitend arbeidsongeschikte huishoudens.⁴

Decompositie van de geobserveerde veranderingen in het aantal werkloze huishoudens

Door de evolutie op te splitsen in twee gekende componenten, (1) de evolutie in de individuele werkgelegenheid en (2) veranderende gezinsstructuren (i.e. de omvang van huishoudens), kunnen we de exacte invloed van polarisatie op het aandeel werkloze huishoudens nagaan. Deze twee componenten worden namelijk gevat onder de hypothetische, i.e. de counterfactual, verandering. Het resterende gedeelte, i.e. het verschil tussen de geobserveerde en de counterfactual verandering, is het gevolg van evoluties in polarisatie. Deze component kan verder worden opgesplitst in binnen- en tussen-huishoudpolarisatie (zoals uitgelegd in de volgende paragraaf). We baseren ons hier op de methode van Corluy en Vandenbroucke (2013), Gregg en Wadsworth (2008), en Gregg, Scutella en Wadsworth (2010).

Tabel 2 toont de resultaten van de shift-share analyse van de huishoudwerkloosheidsgraad (i.e. de decompositie van de evolutie) voor de periode 2005-2009. Gezien de geobserveerde werkloosheidsgraad bestaat uit de som van de hypothetische werkloosheidsverandering en polarisatie, kunnen we de geobserveerde evolutie toeschrijven aan drie termen: (a) veranderingen in de individuele werkloosheidsgraden⁵, (b) veranderingen in de structuur van huishoudens en (c) binnen- en tussen-huishoudpolarisatie.

Kolom 2 geeft de werkelijke procentpuntverandering weer van de huishoudwerkloosheidsgraad. Kolom 3 toont de counterfactual evolutie op basis van een random verdeling van individuele werkloosheid over huishoudens. Twee componenten van deze counterfactual, veranderingen in individuele arbeidsparticipatie en de verschuivingen in de samenstelling van het huishouden, worden gegeven in de kolommen 4 en 5. Kolom 6 toont het verschil tussen de werkelijke en de counterfactual werkloosheidsgraden, dat is de procentpuntverandering in de polarisatie. Dit wordt vervolgens opgesplitst in tussen- en binnen-huishoudcomponenten in kolom 7 en 8.

Tabel 2 laat zien dat we landen kunnen differentiëren op basis van het gewicht van de drie componenten (individuele werkloosheid, gezinsstructuur en polarisatie). In groep 1 (BE, IE, IT en UK) zijn veranderingen in de geobserveerde huishoudwerkloosheid vooral toe te schrijven aan veranderingen in de geaggregeerde werkzaamheidsgraden, terwijl de verandering in Frankrijk voornamelijk wordt gedreven door wijzigende huishoudstructuren. In Spanje tenslotte, is dit hoofdzakelijk het gevolg van

Tabel 2.
Decompositie van de geobserveerde werkloosheidsgraad, 2005-2009

	Geobserveerde verandering	Totale counterfactual verandering	Totale voorspelde verandering door:		Totale polarisatie verandering	Polarisatie	
			Δ in individuele werkloosheidsgraden	Δ in de structuur van huishoudens		tussen HH	binnen HH
BE	-2,65	-1,09	-1,61	0,52	-1,57	0,04	-1,60
IE	12,38	7,51	5,76	1,75	4,87	0,49	4,38
IT	-0,55	-0,76	-1,06	0,3	0,21	0,2	0,02
UK	-0,75	-1,56	-1,11	-0,45	0,8	-0,07	0,88
FR	-0,88	-0,73	-0,30	-0,43	-0,15	0,3	-0,45
ES	6,63	1,63	0,47	1,16	5	-0,38	5,38

Bron: EU-SILC

veranderingen in polarisatie, i.e. een toegenomen scheve verdeling van tewerkstelling over huishoudens.

Voor elke van de zes gedefinieerde gezinsstructuren zal er een verschil optreden tussen de geobserveerde en de hypothetische huishoudwerkloosheid. Elke gezinstype heeft aldus een relatieve bijdrage in de totale mate van polarisatie. Een positieve evolutie van polarisatie wordt dan ook veroorzaakt door hetzij (1) hogere aandelen van huishoudtypes met een hogere polarisatie (tussen-huishoudpolarisatie) (kolom 7), hetzij (2) een hogere graad van polarisatie in alle gedefinieerde gezinstypes (binnen-huishoudpolarisatie) (kolom 8).

Het is met andere woorden mogelijk dat de polarisatie toeneemt binnen de gedefinieerde gezinstypes (binnen-huishoudpolarisatie). Er kan echter ook een structurele verschuiving plaatsvinden, waarbij de gezinstypes waarin de polarisatie groot is, in aandeel toenemen zonder veranderingen in de polarisatie binnen de verschillende groepen zelf (tussen-huishoudpolarisatie).

Kolom 6 en 7 in tabel 2 tonen aan dat de binnen-huishoudpolarisatie de grootste (positieve of negatieve) absolute impact had, behalve in Italië. In de landen waar deze binnen-huishoudpolarisatie verandering positief was, in alle landen behalve België en Frankrijk, kunnen we besluiten dat alle gezinsleden (zowel de arbeidsongeschikte als de niet-arbeidsongeschikte gezinsleden) verminderde toegang hebben tot arbeidsmarktparticipatie.

Mogelijke determinanten van een positieve polarisatie-index

Uit onze analyse blijkt dat in alle landen niet-arbeidsongeschikte personen die samenwonen met een arbeidsongeschikt individu een hoger risico lopen op werkloosheid. In het grootste deel van de EU-15 zijn deze verschillen zeer uitgesproken.

Deze lagere arbeidsmarktparticipatie beïnvloedt uiteraard de polarisatie in deze gezinnen. Om de polarisatie correct te evalueren, moeten we vooreerst het effect van onderliggende maatschappelijke trends bepalen (Corluy & Vandenbroucke, 2012; Dawkins, Gregg, & Scutella, 2002; Gregg & Wadsworth, 2008). Gedeelde kenmerken van gezinsleden kunnen namelijk positieve polarisatie verklaren. Door de werkzaamheidsgraden die worden toegekend aan elk gezinslid te conditioneren op verschillende individuele sociaal-demografische kenmerken, kan het belang van deze gedeelde kenmerken worden geëvalueerd. De sociaal-demografische kenmerken die in deze studie in rekening worden gebracht zijn geslacht, leeftijd⁶, opleiding⁷ en combinaties van deze drie factoren.

Dit stelt ons in staat om enerzijds te bepalen welke sociaal-demografische factoren de grootste nationale invloed hebben en anderzijds of er sprake is van cross-nationale variantie van zulke effecten.

In tabel 3 presenteren we het aandeel (uitgedrukt als %) van de oorspronkelijke polarisatie-index dat wordt verklaard door leeftijd, geslacht, opleiding en een combinatie van opleiding en leeftijd.

Tabel 3.

Relatief aandeel van polarisatie verklaard door sociaal-demografische karakteristieken, gemiddelde 2005-2009

	Effect van			
	LEEFTIJD	GESLACHT	OPLEIDING	OPLEIDING EN LEEFTIJD
BE	11,9	-3,58	40,18	46,96
ES	0,29	-59,21	162,86	155,44
IT	-0,34	-15,38	25,03	19,29
UK	2,76	-3,65	92,16	96,73
IE	9,89	-5,36	25,69	35,88
FR	18	-2,05	38,07	45,65

Bron: EU-SILC

Ter illustratie: in België neemt polarisatie af wanneer we leeftijd (12%) en opleiding (40%) in aanmerking nemen bij het toekennen van de individuele werkzaamheidsgraden. Het gecombineerde effect van leeftijd en opleiding brengt een daling in de geobserveerde polarisatie weer van meer dan 47%.

Het positieve effect van opleiding (en combinaties met opleiding) is gekend in de literatuur als ‘educatieve homogamie’, waarbij personen in het aangaan van een relatie met iemand kiezen voor een partner met hetzelfde opleidingsniveau (Choi & Mare 2012; Garfinkel, Gleit, & McLanahan, 2002; Mare, 1991; Schwartz, 2013). Patronen van educatieve homogamie werken als een indicator van de afstand over sociale klassen en als een mechanisme waarmee sociaaleconomische ongelijkheid binnen en tussen groepen wordt gehandhaafd (Garfinkel et al., 2002). Onze resultaten tonen aan dat dit ook geldt ten aanzien van huishoudens met minstens één arbeidsongeschikt individu. Het positieve effect van leeftijd wijst op een clustering van individuen van gelijke leeftijd binnen dezelfde huishoudens.

De omvang van de residuele polarisatie (gecontroleerd voor arbeidsongeschiktheidsstatus, opleiding en leeftijd) vertoont een opvallende cross-nationale variatie. Voor de helft van de betrokken landen

wordt de residuele polarisatie, door het in rekening brengen van de sociaal-demografische karakteristieken, zeer klein. De ranking verandert ook aanzienlijk. Als voorbeeld: het Verenigd Koninkrijk nam een toppositie in wanneer de initiële polarisatie werd bekeken (donkergrijze balk in figuur 1), maar het gedeelde sociaal-demografisch profiel van de gezinsleden zorgt voor een daling van ruim 97 procent (lichtgrijze balk in figuur 1).

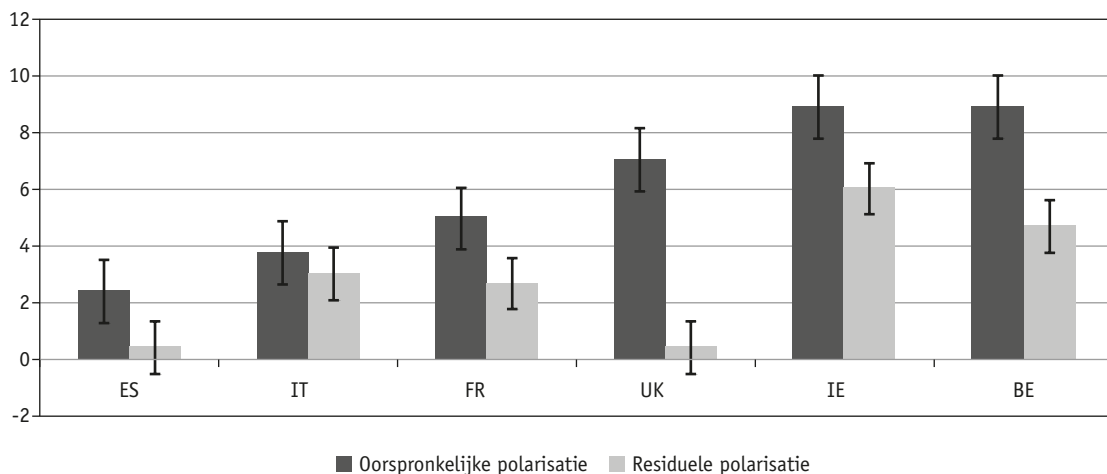
Conclusie

Sinds het midden van de jaren ‘90 heeft de sociale investeringsgedachte het politiek discours van vele ontwikkelde welvaartsstaten gedomineerd. Om de beoogde stijging in arbeidsmarktparticipatie en daling in sociale uitgaven te bereiken, werd ‘Work Related Welfare Reform’ als beleidsprioriteit naar voren geschoven. Hoewel de beoogde daling in sociale uitgaven in het domein van arbeidsongeschiktheid is bereikt, heeft de caseload een gestage groei gekend. De vraag rijst dan ook welke de gevolgen zijn geweest van de sociale investeringsgedachte voor gezinnen met arbeidsongeschikte gezinsleden op het gebied van arbeidsmarktparticipatie.

Vooreerst is het doorheen de jaren gebleken dat arbeidsmarktintegratie van arbeidsongeschikten een zeer moeilijke taak is. De geringe

Figuur 1.

Oorspronkelijke en residuele polarisatie, 2005 – 2009

Bron: EU-SILC

arbeidsmarktopportunities vertalen zich verder door naar het huishoudniveau met een groot percentage van werkloze huishoudens. Er bestaat echter geen duidelijk patroon tussen het individuele en het huishoudniveau qua werkintensiteit en conclusies met betrekking tot de evolutie van arbeidsmarktintegratie van arbeidsongeschikten hangen in grote mate af van welke maatstaf in rekening wordt genomen. Echter, ongeacht welke indicator wordt gebruikt, arbeidsongeschikten en hun gezinnen hebben opmerkelijk lagere kansen op arbeidsmarktintegratie.

Op basis van een polarisatie-index werd in dit artikel nagegaan of het hoge percentage werkloze huishoudens uitsluitend gedreven wordt door de lagere tewerkstellingsgraden van arbeidsongeschikte gezinsleden of dat er meer factoren deze achterstand beïnvloeden.

De positieve polarisatie-indices die gevonden werden voor alle landen opgenomen in deze studie, tonen aan dat er meer werkloze huishoudens bestaan dan met een willekeurige verdeling van de werkgelegenheid. Dit blijkt zo te zijn zelfs na conditionering op de arbeidsongeschiktheidsstatus wat aantoont dat andere determinanten dit proces mee beïnvloeden. Verdere analyse toont aan dat, naast de lagere arbeidsmarktkansen van arbeidsongeschikte gezinsleden, maatschappelijke trends mede verantwoordelijk zijn voor de positieve polarisatie. Gedeelde sociaaleconomische kenmerken van gezinsleden zoals opleidingsniveau en leeftijd – factoren waarvan geweten is dat ze de arbeidsmarktintegratie beïnvloeden – blijken bepalend te zijn voor het hoge percentage werkloze huishoudens. Uit onze analyse blijkt vooral het gedeelde opleidingsniveau een bepalende determinant te zijn. Het aandeel dat hierdoor verklaard kan worden, verschilt echter beduidend tussen landen. Verdere analyse dient aldus een uitgebreider spectrum van sociaaleconomische kenmerken op te nemen om de invloed van andere maatschappelijke trends te duiden.

Annemie Nys

Leen Meeusen

Vincent Corluy

Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleack

Noten

1. We volgen het ILO-concept van tewerkstelling: iemand is werkzaam wanneer hij/zij economisch actief is gedurende ten minste één uur tijdens de week voorafgaand aan de steekproef.
2. (1) Huishoudens (HH) met 1 arbeidsongeschikte en 1 niet-arbeidsongeschikte, (2) HH met 1 arbeidsongeschikte en 2 niet-arbeidsongeschikten, (3) HH met 2 arbeidsongeschikten en 1 niet-arbeidsongeschikte, (4) HH met 1 arbeidsongeschikte en 3 niet-arbeidsongeschikten, (5) HH met 2 arbeidsongeschikten en 2 niet-arbeidsongeschikten, (6) HH met 3 arbeidsongeschikten en 1 niet-arbeidsongeschikte: deze categorie kan eveneens bestaan uit exclusief 3 arbeidsongeschikten (dus zonder niet-arbeidsongeschikten in het HH). Dit aandeel huishoudens is echter te verwaarlozen.
3. Op basis van deze counterfactual krijgt elk individu van een subpopulatie dezelfde werkloosheidskans. Deze wordt gegeven door de geaggregeerde werkloosheidsgraad van de subpopulatie (arbeidsongeschikten versus niet -arbeidsongeschikten).
4. In het geval van kleinere huishoudens kunnen minder mensen werken (dit wil zeggen minder individuele arbeidsmarktkansen om te vermenigvuldigen) en in het geval van uitsluitend arbeidsongeschikte huishoudens zijn er meer personen binnen het huishouden die hogere werkloosheidsgraden hebben.
5. Hoewel de counterfactual werkloosheidsgraad rekening houdt met de verschillende werkzaamheidsgraden op basis van de arbeidsongeschiktheidsstatus van het individu, kan dit onderscheid niet worden gemaakt met betrekking tot de verandering in de geaggregeerde werkloosheidsgraad.
6. We onderscheiden drie leeftijdsgroepen: 18-24 jaar, 25-49 jaar en 50-65 jaar.
7. We onderscheiden drie scholingsniveaus: hoogstens lager secundair onderwijs (ISCED 1-2); hoger secundair onderwijs (ISCED 3-4) en tertiair onderwijs (ISCED 5-6).

Bibliografie

- Börsch-Supan, A., Hank, K., Jürges, H., & Schröder, M. (2009). Introducing: Empirical research on health, ageing and retirement in Europe. *Journal of European Social Policy*, 19(4), 293-300.
- Cantillon, B. (2011). The paradox of the social investment state: growth, employment and poverty in the Lisbon era. *Journal of European Social Policy*, 21(5), 432-449.
- Cantillon, B., Sebrechts, L., & De Maesschalck, V. (2012). Wat kan het sociaal beleid leren van het welzijnsbeleid? Enkele reflecties vanuit de sector die zorg draagt voor personen met een handicap. In H. Gevers & L.

- Sebrechts (Eds.), *Hoe cash zorg verandert. Multidisciplinaire benadering van de persoonlijke financiering in de zorg* (pp. 39-62). Garant-Uitgevers n.v.
- Cantillon, B., & Van Lancker, W. (2013). Three Shortcomings of the Social Investment Perspective. *Social Policy and Society*, 12(4), 553-564.
- Cantillon, B., Van Mechelen, N., Pintelon, O., & Van den Heede, A. (2013). Social Redistribution, Poverty and the Adequacy of Social Protection in the EU. In B. Cantillon & F. Vandenbroucke (Eds.), *Reconciling work and social redistribution: how successful are European welfare states in poverty reduction?* Oxford: Oxford University Press, forthcoming.
- Choi, K.H., & Mare, R.D. (2012). International migration and educational assortative mating in Mexico and the United States. *Demography*, 49(2), 449-476.
- Corluy, V., & Vandenbroucke, F. (2012). *Individual Employment, Household Employment and Risk of Poverty in the EU. A Decomposition Analysis* (CSB-Working Paper). University of Antwerp: Herman Deleeck Centre for Social Policy.
- Corluy, V., & Vandenbroucke, F. (2013). Individual Employment, Household Employment and Risk of Poverty in the EU. A Decomposition Analysis. In B. Cantillon & F. Vandenbroucke (Eds.), *Reconciling work and social redistribution: how successful are European welfare states in poverty reduction?* Oxford: Oxford University Press, forthcoming.
- Dawkins, P., Gregg, P., & Scutella, R. (2002). The growth of jobless households in Australia. *Australian Economic Review*, 35(2), 133-154.
- Elchardus, M., Cohen, J., & Van Thielen, L. (2003). *Gedrag en verwachtingen in verband met het einde van de loopbaan*. VUB Onderzoeksgroep TOR, Paper TOR2003/29.
- Garfinkel, I., Gleib, D., & McLanahan, S. (2002). Assortative mating among unmarried parents: Implications for ability to pay child support. *Journal of Population Economics*, 15(3), 417-432.
- Gregg, P., & Wadsworth, J. (2008). Two sides to every story: measuring polarization and inequality in the distribution of work. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 171(4), 857-875.
- Gregg, P., Scutella, R. & Wadsworth, J. (2010). Reconciling workless measures at the individual and household level. Theory and evidence from the United States, Britain, Germany, Spain and Australia. *Journal of Population Economics*, 23 (1), 139-167.
- Mare, R.D. (1991). Five Decades of Educational Assortative Mating. *American Sociological Review*, 56(1), 15-32.
- Meager, N., & Hill, D. (2005). *The labour market participation and employment of disabled people in the UK*. University of Sussex: Institute of Employment Studies (Working Paper 1).
- Meeusen, L., & Nys, A. (2013). *Do labor force evolutions affect the work incapacity caseload?* (CSB-Working Paper). University of Antwerp: Herman Deleeck Centre for Social Policy.
- OECD. (2003). *Transforming Disability into Ability*. OECD Publishing.
- Pintelon, O., Cantillon, B., Van den Bosch, K., & Whelan, C. (2013). The Social Stratification of Social Risks: The Relevance of Class for Social Investment Strategies. *Journal of European Social Policy*, 23(1), 52-67.
- Schwartz, C.R. (2013). Trends and variation in assortative mating: Causes and consequences. *Annual Review of Sociology*, 39, 451-470.
- Vandenbroucke, F., & Vleminckx, K. (2011). Disappointing poverty trends: is the social investment state to blame? *Journal of European Social Policy*, 19(5), 450-471.
- World Health Organization, World Bank. (2011). *World report on disability*. Geneva: World Health Organization.